

mentorat în cazul integrării în colectiv a cadrelor didactice neexperimentate, nou-venite; în cazul inițierii unor programe de implementare a inovațiilor; în cazul certificării cadrelor didactice etc.

Bibliografie

1. Bîrzea, C. Strategia și accesul la date, București, 1998.
2. Ciaiciț, L. Instituții preșcolare moderne, Moscova, 1999.
3. Dneprov, E. Scrieri despre istoria școlii și pedagogiei popoarelor URSS în perioada anilor 1917-1941, Moscova, 1980.
4. Erofeeva, M. Programe moderne de educație pentru grădinițe de copii, Moscova, 1999.
5. Mikaberidze, M. Concepția modernizării educației, Moscova, 1988.
6. Pahomova, N. Filosofia educației, Moscova, 1992.
7. Perelîghina, L. Particularitățile procesului pedagogic la începutul sec.20, Moscova, 1996.
8. Șicalova, T. Tendințe de dezvoltare a conținutului învățământului preșcolar în pedagogia anilor 20 ai sec.19, Ijevsc, 1999.
9. Turbovschoi, I. Filosofia educației, Moscova, 2005
10. Turbovschoi, I. Filosofia educației. Tradiții și modernitate, Moscova, 2006.
11. Țapenco, M. Condiții organizatorice și pedagogice de dezvoltare a sistemii de educație a preșcolarilor, Moscova, 2004.

EDUCAȚIA ECOLOGICĂ ÎN DIVERSE ȚĂRI ALE LUMII. STUDIU COMPARATIV

*Stela GÎNJU, dr., conf. univ.,
Gheorghe GÎNJU, dr., lector*

Summary

This article describes the importance of the ecological education, by emphasizing the fact that this type of education is not only an instrument for solving environmental problems or managing the natural resources, but is also a process of a high importance for the recognition of the environmental values and the definition of the concepts regarding the environment, in order to improve the quality of life. There are described the most important conventions on the environment: AARHUS, the Rio Declaration, Agenda 21. An essential

place in this article is reserved to describe the ways in which ecological education is realised in various countries: Romania, Austria, The Netherlands, Norway, Finland, etc.

Educația ecologică nu este doar o forma de educație, un instrument în rezolvarea problemelor de mediu sau în gestionarea resurselor naturale, dar mai este și un proces de o dimensiune esențială în recunoașterea valorilor mediului înconjurător și definirea conceptelor privind mediul, având ca scop îmbunătățirea calității vieții. Educația ecologică, fiind compusă din cunoștințe ecologice, deprinderi și valori, urmărește să stimuleze dezvoltarea personală, abordarea prin colaborare și critică, dar și asumarea responsabilităților cu privire la deciziile luate pentru menținerea calității mediului.

Existența politicilor de mediu și educaționale ne impun și ne permit realizarea educației ecologice în instituțiile de învățământ. Documentele care stau la baza politicii de mediu a Uniunii Europene sunt Programele de Acțiune pentru Mediu, care reprezintă de fapt o combinație de programe pe termen mediu, corelate printr-o abordare strategică și constau într-o tratare verticală și sectorială a problemelor ecologice [5].

În diverse țări ale lumii, educația ecologică se realizează în mod diferit, dar se bazează pe politicile existente. La momentul actual există cca 200 de convenții, declarații, memorandumuri cu referință la protecția mediului ambiant. Convenția privind Accesul la Informație, Justiție și Participarea Publicului la Adoptarea Deciziilor în Domeniul Mediului (AARHUS) presupune în unul dintre articole „Fiecare parte va promova educația ecologică și conștientizarea publicului în problemele de mediu, în special modalitățile de acces la informație, participarea la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu [6].

Declarația de la Rio (1992), în principiul 10 indică că problemele de mediu sunt cel mai bine tratate prin participarea tuturor cetățenilor interesați, la un nivel relevant [6].

Un alt document important care stă la baza educației ecologice a comunității, utilizat de mai multe țări din lume, este Agenda 21, document apărut ca urmare a conferinței UNCED de la Rio (1992). Agenda 21 identifică educația ca fiind „esențială pentru promovarea sustenabilității și îmbunătățirea capacității oamenilor de a aborda problemele de mediu și de dezvoltare.” [6].

Declarația de la Stockholm, adoptată în cadrul Conferinței Națiunilor Unite pentru Mediu, a proclamat datoria fiecărui om de a proteja și ameliora mediul înconjurător: „*Resursele naturale ale globului, inclusiv aerul, apa, pământul, flora și fauna și, în mod deosebit eșantioanele reprezentative ale ecosistemelor naturale trebuie protejate în interesul generațiilor prezente și viitoare printr-o planificare sau o gestionare atentă, după nevoi*” [8].

Să parcurgem în continuare traseul de realizare a educației ecologice în diverse țări:

În **România** sunt implementate proiecte și programe de educație ecologică, de la nivel de grădinițe la instituții de învățământ superior. Dintre cele mai semnificative sunt următoarele: „Ne jucăm și reciclăm”, program de educație ecologică pentru preșcolari; „Școli pentru un viitor verde”, adresat tuturor școlilor și grădinițelor din România, având ca scop informarea preșcolarilor, a elevilor, cadrelor didactice, părinților și comunității locale cu privire la problemele actuale ale mediului; „Eco-grădinița” și „Eco-școala” este un program internațional ce are ca scop îmbunătățirea calității mediului, având activități specifice ce reprezintă o alternativă ecologică, de petrecere a timpului liber. La nivel internațional, programul Eco-Școala este coordonat de Fundația de Educație pentru Mediul Înconjurător, care reunește organizații neguvernamentale ce acționează la nivel național în domeniul educației pentru o dezvoltare durabilă. Eco-Școala a debutat ca program-pilot în anul 1994 cu sprijinul Comisiei Europene, iar acum se află în diferite stadii de implementare în 24 de state europene și în Republica Africa de Sud, înglobând peste 7.000 de școli participante și 2.360 de Eco-Școli [1].

În **Norvegia** cadrele didactice din instituțiile preuniversitare sunt obligate să posede studii speciale în domeniul educației ecologice. Ele trebuie să dețină cunoștințe elementare din domeniul ecologiei și protecției mediului, să știe despre starea actuală cu referință la resursele naturale ale țării, să posede competențe din domeniul didacticii. În instituțiile de învățământ superior viitoarele cadre didactice au lecții practice, în câmp, unde observă, investighează diverse fenomene naturale.

În **Finlanda**, instruirea ecologică sistematică a preșcolarilor începe de la 5 ani în centre specializate, numite „Centre ale Naturii”, unde sunt valorificate metode variate, cum ar fi jocul, observarea, experimentele ș.a. În Finlanda există o organizație, Asociația Finlandeză pentru Educația de Mediu care este axată pe promovarea, elaborarea și susținerea educației ecologice. Obiectivul de bază constă în majorarea numărului de profesori și specialiști, care ar avea competențe ecologice pentru a ajuta copiii și tinerii de a obține cunoștințe, deprinderi, aptitudini și valori pentru promovarea dezvoltării durabile [1].

În **Austria** există un program-cheie de ecologizare a școlilor „Educația pentru Dezvoltare Durabilă (Education for Sustainability (ECOLOG)”. De asemenea, în Austria din anul 2002 există Premiul Național Guvernamental pentru Performanțe în domeniul Mediului pentru școli și instituții de învățământ, fiind un mecanism stimulatoriu pentru promovarea educației ecologice [1].

În **Olanda**, sub monitorizarea statului are loc proiectul de ocrotire a landșafturilor naturale. De asemenea, în această țară funcționează Institutul de educație și instruire pentru ocrotirea mediului.

În școlile din **Elveția**, din anul 1919 până în prezent elevii studiază o disciplină separată „Protecția mediului”, din anul 1988 a fost schimbată doar metodica predării acestui curs [1].

În **Japonia** există foarte multe tradiții, care au tangență cu educația ecologică a copiilor, începând de la cea mai fragedă copilărie.

În legătură cu urbanizarea intensă, populația din Japonia folosește orice moment prielnic pentru realizarea contactului cu natura. Contactul cu natura se manifestă în realizarea micilor terenuri verzi, unde pe câțiva metri pătrați japonezii pot reprezenta toată variația naturii țării; în organizarea Sărbătorii destinate înfloririi Sacurei; în dezvoltarea artei bonsai; în anularea lecțiilor când cade prima zăpada sau înflorește Sacura [4].

În SUA, educația ecologică mai intensă a început în anul 1962, după apariția cărții „Primăvara mută” de R. Karson în care se descrie dispariția păsărilor din cauza otrăvirii solului, atmosferei și apei cu pesticide. Rezonanța acestei cărți a condus la organizarea în anul 1970 a Zilei Pământului, care are loc și până în zilele noastre în toate țările lumii pe data de 22 aprilie.

Indiferent de modalitatea de realizare a educației ecologice este important realizarea ei la nivel de umanitate, deoarece este un „proces menit să atragă categorii de oameni care să fie conștienți și preocupați de problemele mediului înconjurător și de problemele complementare, oameni care au cunoștințele, atitudinea, abilitatea, motivația și capacitatea de a lucra individual și colectiv pentru găsirea unor soluții problemelor actuale dar și pentru prevenirea apariției altora”[apud 2].

Bibliografie

1. Educatia ecologică. Raport de cercetare. Societatea Carpatină Ardeleană Satu Mare
2. Gînju, S., Teleman, A., Educația ecologică. Suport de curs. Chișinău, UPS „I. Creangă”, 2014.
3. Șerban, A., Rolul educației ecologice în cadrul implementării politicii de mediu, în: Buletinul AGIR nr. 3/2013, iulie-septembrie Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați.
4. Иванов, О.В., Мельник, Л.И., Шепеленко, А.Н., В борьбе с драконом Когай: Опыт природопользования в Японии, М., 1991. - С. 203.
5. <http://legislatie.resurse-pentru-democratie.org/legea/conventia-de-la-aarhus-1998.php>

6. http://www.dadalos.org/rom/menschenrechte/grundkurs_2/Materialien/dokument_9.htm
7. [http://dpus.usv.ro/docs/A6/A6.4_continut_dezvoltare_durabila_\(sust_enabilitatea\).pdf](http://dpus.usv.ro/docs/A6/A6.4_continut_dezvoltare_durabila_(sust_enabilitatea).pdf)
8. <http://apmgl.anpm.ro/dezvoltare-durabila>
9. <http://womanl.pp.ua/ekologicheskoe-vospitanie-doshkolnikov-zarubezhom>

UNELE ASPECTE ALE VÂRSTEI BIOLOGICE ȘI GRADULUI DE ÎMBĂTRÂNIRE A ORGANISMULUI

Lidia COJOCARI, dr., conf. univ.

Summary

It was determined at 40% of young people a level of 6.51 ± 5.93 u.c. of aging, certifying that they must draw attention to the lifestyle and to perform deeper investigations, information given by the CVP values (1.5-2.3). It was determined a state of psycho-emotional tension which request a higher regulatory systems, responsible for adapting and increasing effort for the maintenance of homeostasis.

Îmbătrânirea populației reprezintă un fenomen global ireversibil, legat în mod direct de aspectele cotidiene ale vieții umane și vizează problemele de care depinde prosperitatea economică, investițiile și cheltuielile, piața forței de muncă, sistemele de sănătate, învățământ, impozitarea și transferul proprietății altei generații. Acest proces influențează și asupra structurii morbidității, a ratei mortalității populației, componenței familiilor, condițiilor de viață etc. Procesele socio-demografice și economice caracteristice ultimei perioade se vor accentua în deceniile următoare, fapt ce transformă problema protecției sociale a persoanelor vârstnice în provocare fundamentală atât pentru țările dezvoltate, cât și pentru cele aflate în tranziție [4, p. 15]. De fapt cum și care este starea fiziologică a persoanelor de vârsta a treia va depinde starea societății.

E cunoscut că printre oamenii de vârsta a treia sunt răspândite maladiile ce țin de extenuare a unor organe și sisteme de organe. Cu cât